

Rapport från KAF's utflykt i Slätthögs socken 16:e oktober 2021

Vi var nästan 30 medlemmar som samlades vid Slätthögs kyrka på förmiddagen den 16:e oktober. Med Magnus Hasselqvist som guide skulle vi göra en odysse i socknens forntid, från neolitikum via bronsålder till järnålder. Vädret var något blåsigt men uppehåll.

Dagen började med att Anders Olsson från Slätthögs hembygdsförening visade oss kyrkan och dess museum. Slätthögs nya kyrka stod klar 1842 och byggdes intill den gamla. Medeltidskyrkan, sannolikt från slutet av 1200-talet, revs och stenen nyttjades till nya kyrkans torn. Altartavla och dopfunt är från den gamla kyrkan. Orgeln har tidigare funnits i Växjö Domkyrka. Kyrkans kalk vandrade med Kronobergs regemente i Ryssland. Med den gavs nattvarden vid Poltava. I det lilla museet finns föremål och inredning från den gamla kyrkan. Textskulpturer, trätaget och dess gamla takprydnad, (se bilden).

Bild Lantmäteristyrelsens arkiv, Slätthögs kyrka och prästgård. Detalj ur Peter Hammels karta 1669

I bil tog vi oss sedan till närbelägna Hagalund. Parkerade våra bilar och promenerade i den uppväxande skogen till höjden med det 25 meter breda Pengafällerrör/Hökarör, (L1952: 8144 Moheda 494) samt ett intill liggande mindre röse och en överväxt och rösad hållkista. Man kan fundera varför vissa forntida bosättningar aldrig växte sig större, övergavs de eller bara blev mindre gårdar. När hände det? Under fimbulvintern? Marken vid Hagalund ingår i Vegby, Moheda.

KAF på Pengafällerrör

Därefter körde vår karavan (10 bilar) till Prästgårdsområdet och parkerade på gamla Bergavägen. Vi såg, något på avstånd, platsen för den gamla Prestegården (L 1953:548 Slätthög 30), numera

hästhage. Sedan gick vi till två bronsåldersrösen som ligger på fälten strax söder prästgården. Magnus lockade hela sällskapet att gå till den ”mystiska skogsdungen” intill, där en hällkista (L 1952:9662 Slätthög 373) ligger på en liten höjd, omgiven av rösen och strängar av stora ”bummelstenar”, vid ett utdikad område (gammal sjö?). De stora stenarna är troligen från sentida stenröjning.

Sedan var det dags för fika. Karavanen körde till hembygdsgården, fd Gamleboda skola. Färden gick via Klasentorp där vi passerade bautastenen vid Norregård. I Gamleboda tog vi vårt fika i skolsalen och några passade på att bese lärarbostaden på övervåningen. Vid den närbelägna gården med samma namn fann man vid husrenovering 1990 en, kanske medeltida, gjutform för smycken. Smycken under namnet ”Slätthögs smyckena ” nyttillverkas och säljs av hembygdsföreningen.

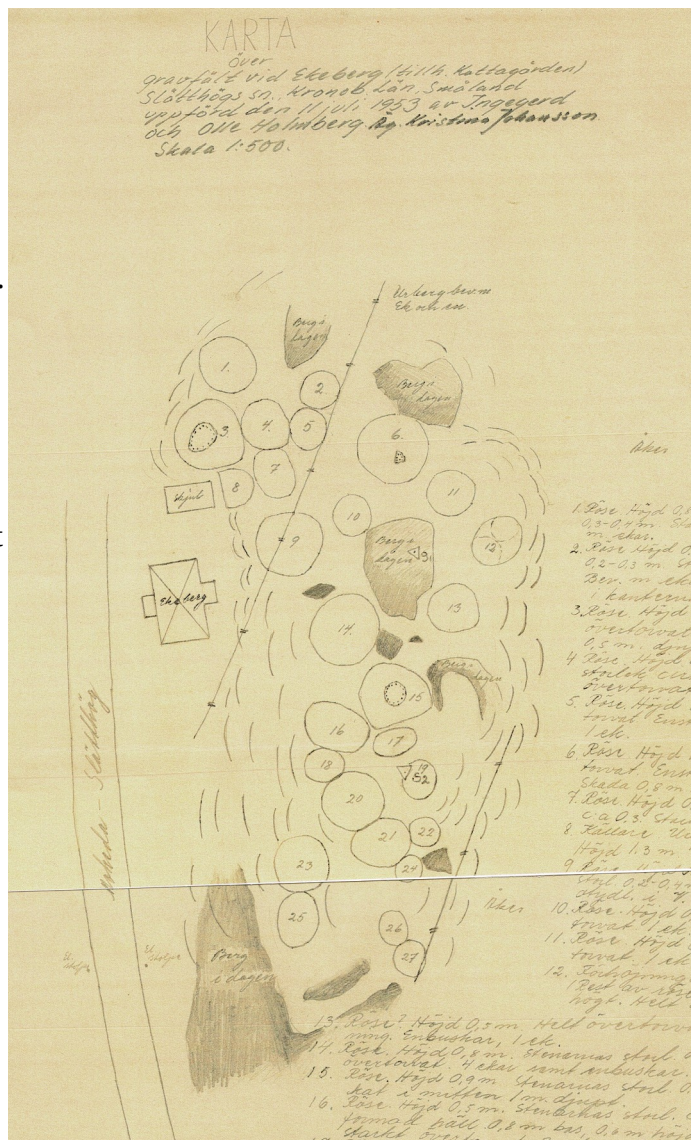
Nästa stopp var socknens största by Hössjö. Här finns de enda järnålders gravfälten i Slätthög. Men både byarna Berg och Klasentorp bör ha haft sådana. Där finns lösfynd, spännbucklor från vikingatid.

Spännbucklor från Berg respektive Klasentorp (Smålands Museum)

Hössjö by ligger några kilometer söder kyrkan längs Bergavägen mot Moheda och har, beroende av hur man räknar 3-5 järnålders gravfält. Första stopp blev Ekeberga gravfält, (L 1953:1324 Slätthög 9) men Hössjö Norregård. Det är inhägnat, har informationsskylt och gräset slås. På det lilla berget finns 25 synliga fornlämningar. Knut Kjellmark skall 1911 ha konstaterat att här fanns en hällkista i fältets västra del, intill landsvägen (Bergavägen). Idag finns inga spår av den. Mellan gravfältet Ekeberga och vägen ligger det lilla Missionshuset med samma namn. På 1880-talet skall ägaren till Hössjö Gästgivargård i ett närliggande gravfält, öster om Ekeberga, funnit ”värjor” och en spjutspets. Han blev förbjuden av Länsman att fortsätta sina ”utgrävningar”. Vart föremålen tagit vägen är okänt.

Kartering av Ekeberga gravfält från 1953 (KAC Kulturarvscentrum)

Nästa stopp gjorde vi vid Enebackens gravfält i byns sydvästra del. Det är byns största, med 40 synliga lämningar. Även det ligger på ett litet berg. Intressant är att många gravar är byggda kring fasta stora "mitt-stenar". Den största graven ligger mitt på berget, har kantkedja av större stenar och en diameter på 15 meter. Utflykten led nu mot sitt slut. Tidsprogrammet var redan spräckt så några deltagare tackade för sig men vi andra gjorde ett sista stopp där gamla Bergavägen lämnar byn i riktning Moheda. Här letade vi fram vägstenarna intill den gamla kavelbron. Vi körde sedan ut på "nya" Bergavägen samtidigt som de första dropparna av regn började falla.

Tack för trevlig samvaro och roligt med den stora uppslutningen/Styrelsen